

INGEZONDEN

(Buiten verantwoordelijkheid van de redactie; deze behoudt zich het recht voor de stukken te bekorten)

Zijn we op de goede weg?

Naar aanleiding van het artikel „Zijn we op de goede weg?” (bl. 1345 van dit tijdschrift; zie ook bl. 1771, 1825) zonden enkele huisartsen in als volgt:

Het is slechts schoorvoetend dat ik op de aan het einde van het Hoofdartikel uitgesproken hoop reageer.

Hoewel woord voor woord uit mijn hart gegrepen, meen ik niet aan het gevoelen te ontkomen dat een voornaam deel van het artikel het stempel draagt van de therapeutische vooruitgang en het therapeutisch kunnen. Het zal niet in de bedoeling gelegen hebben het preventieve en het diagnostische deel van het medische handelen een lagere waardering toe te kennen. Het komt mij voor dat veel mensen op het gebied van de gezondheidsbewaking graag en niet in de laatste plaats willen weten waar ze aan toe zijn, en daarna pas inspraak willen hebben, mee willen denken of willen oordelen over eventuele therapie.

Aan uw vraag om een antwoord kom ik gaarne tegemoet. Welnu, mijn taak als huisarts zie ik vooral als luisteren, kijken, onderzoeken, en waakzaam zijn. Actief attent zijn is naar mijn bescheiden en persoonlijke mening een effectievere bijdrage geweest aan mijn taak als gezondheidsbewaker dan het technische handelen, hoe hoog gedifferentieerd ook.

Amsterdam, augustus 1977

N. J. H. VAN HASSELT

Om te beginnen de uitspraak van de Wereldgezondheidsraad: „een toestand van volstrekt lichamelijk, geestelijk en sociaal welbevinden”. Wat houdt dit voor een ieder in en wat houdt dit in voor hele bevolkingsgroepen? Ik heb het gevoel dat het voor de westerse maatschappij inhoudt: alleen geluksgevoel, vrede, vriendelijkheid, zachtheid, goed gaan, enz., zonder er werkelijk voor te moeten vechten. Alsof we de hele dag onder de warme douche staan, of in een roze (licht-blauwe) wieg liggen.

M.i. is dit slechts één facet van ons gevoelsleven, dat geheel gekoppeld, verankerd, zit aan ons lichaam. We hebben echter meer gevoelens zoals haat, angst, woede, gemeenheid, pijn en verdriet. Dit is de koude douche, die onze geest (brein) afkeurt, waarvan niet wordt gehouden en die aldus wordt afgewezen. Hiermee wijzen we ook ziekten af die ons doen lijden. Ziekten ten gevolge van infecties zijn voor mij gevechten tegen grotere of kleinere dieren. Dat we daarvan willen winnen is vanzelfsprekend. Dit gebeurt in de natuur ook. Daarbij gebruiken we alles om te winnen. We zijn daarbij echter doorgeschoten. We willen bij voorbaat niet meer vechten, uit angst het te verliezen, maar te gelijktijd ook niet meer genieten van een evt. overwinning. M.a.w. we genieten nauwelijks meer van onze gezondheid, omdat we ziekte niet meer accepteren. We gaan zelfs zover, dat we nauwelijks leven omdat we de dood niet accepteren. We veroordelen dus in feite dood, ziekte, haat en lijden, maar daarmee gelijktijdig de tegenhanger daarvan. Licht en duisternis bestaan ook alleen maar dank zij elkaar.

Volgens mij kunnen we alleen maar gelukkig en „gezond” leven als we onze gevoelens beleven en deze stroom naar buiten laten komen. We moeten dan beginnen deze gevoelens

niet te veroordelen, want dan veroordelen we ons eigen leven.

Het medisch handelen gaat m.i. dus te ver als gevolg van deze eigen angsten voor pijn, verlies, verdriet enz., en daarom doden we bij voorbaat maar dit gevoel, zowel bij onszelf als bij de ander (te vlug narcose, tranquillizers en sterke pijnstillers). Dit geldt ook t.o.v. infecties. Vele infecties kunnen we zelf overwinnen en dit maakt ons sterker. Is de tegenpartij sterker, dan kunnen we nog met antibiotica vechten. Dit is ons wapen dat we hebben uitgevonden, maar waar we geen misbruik van moeten maken. Waar ligt de grens? Volgens mij verschuift deze. We worden zwakker door de volgende oorzaken:

1. het nalaten van borstvoeding; 2. te vroeg kinderen met te veel andere kinderen in contact brengen, dus te veel infecties achter elkaar (peuterspeelzalen e.d.); 3. het blokkeren van ons gevoel door ons brein.

Gevoel is energie die naar buiten hoort te gaan. Doen we dit niet dan blokkeren we deze gevoelens in de spieren. In gezegdes vinden we dit terug, bv. opkroppen van gevoel. Gevolg: deze spieren remmen de circulatie en de ademhaling. Het is opvallend hoeveel mensen een totaal foute ademhaling hebben, en daardoor gaat de gehele pompwerking van middenrif, buik en longen ten gronde, met alle gevolgen daarvan.

We moeten onszelf dus niet alleen afvragen van „wat gebeurt daar?” maar ook „waarom gebeurt dat daar?” en dan hoop ik dat we de mens weer in zijn geheel zien in plaats van in onderdelen.

Maassluis, september 1977

J. BEUNK

Uw artikel in het Tijdschrift heb ik met grote belangstelling gelezen. Is het niet interessant dat het ongeveer tegelijk verscheen met het artikel van collega VAN GAALEN over „Euthanasie” in *Medisch Contact*, terwijl ik in *Arts en Wereld* op het artikel van prof. BROEKMAN stuitte „Fantasie-loze wetenschap”. Zowel u als VAN GAALEN vraagt om antwoorden op vragen.

U heeft in uw korte uiteenzetting echter zoveel aspecten geopend, dat het ingaan op elk daarvan te omvangrijk zou worden. Er is echter één opmerking die mij de reden geeft u te schrijven, nl.: „Het is toch opvallend dat de erkenning van de grote vooruitgang in de geneeskunde gedurende de laatste eeuwen en zeker gedurende de laatste 50 jaar, die toch aan niemand die ogen of oren heeft om te zien en te horen, kan ontgaan, niet van harte lijkt te komen, ook niet bij een aantal jonge medici”. Daarnaast geeft u een aantal voorbeelden van de enorme vooruitgang op het gebied van de geneeskunde.

Het zou boeiend zijn van de desbetreffenden zelf te horen waarom ze niet zo enthousiast zijn als men zou kunnen verwachten, maar als we er van uit gaan dat er serieuze gronden denkbaar kunnen zijn (en wanneer u dat zelf niet zou menen zou u de opmerking niet gemaakt hebben), ligt het voor mij voor de hand te vragen: is deze vooruitgang van de geneeskunde identiek met genezen? Ik ga dus even voorbij aan de problematiek van de taak van de arts op vele gebieden, waarbij het de vraag is óf het zijn taak is. Ik wil rechtstreeks over de -praktijk van de tegenwoordige geneeskunde iets zeggen.

Het kernpunt van mijn betoog is de vraag: wat is leven,